

Настасся Пятроўская

Малодшы навуковы
супрацоўнік
Беларускай
сельскагаспадарчай
бібліятэкі
імя І.С. Лупіновіча
НАН Беларусі

Наталля Карбалевіч

Навуковы супрацоўнік
Беларускай
сельскагаспадарчай
бібліятэкі
імя І.С. Лупіновіча
НАН Беларусі

Марына Важнік

Галоўны бібліятэкар
Беларускай
сельскагаспадарчай
бібліятэкі
імя І.С. Лупіновіча
НАН Беларусі

СУСТРЭЧА ПОСТКРОСЕРАЎ У БІБЛІЯТЭЦЫ

Посткросінг (англ. *postcrossing*) – праект, створаны ў 2005 г. пад уплывам кніжнага руху буккросінг для магчымасці здзяйснення міжнароднага непрамога абмену паштоўкамі. Стваральнікам гэтага праекта з’яўляецца Паўла Магальянс. У час студэнцтва ён любіў адпраўляць паштоўкі сваім сябрам і блізкім. Каб злучыць аматараў абмену паштоўкамі, у яго ўзнікла ідэя стварыць анлайн-платформу Postcrossing (<https://www.postcrossing.com>).

На дадзены момант на афіцыйным сайце посткросінгу зарэгістравана больш за 800 тыс. чалавек з 209 краін, з іх каля 32 тыс. – з Беларусі. За час існавання сайта было зарэгістравана і адпраўлена больш за 76 млн паштовак, з іх каля 2,8 млн – з Беларусі. Рэспубліка Беларусь займае 8-е месца з 209 краін па колькасці адпраўленых паштовак¹.

Акрамя адпраўлення паштовак удзельнікі посткросінгу арганізуюць сустрэчы посткросераў у розных гарадах сваёй

краіны. Абавязковымі ўмовамі дадзеных сустрэч з’яўляецца іх рэгістрацыя на сайце посткросінгу, а таксама выкарыстанне арыгінальнага лагатыпа посткросінгу на пярэднім баку сустрэчных паштовак, якія ствараюцца адмыслова для сустрэчы посткросераў і падпісваюцца ці штампуюцца ўдзельнікамі непасрэдна падчас яе. Пачынаючы з 2010 г. сустрэчы посткросераў праводзяцца ў розных мясцовасцях Беларусі².

29 сакавіка 2024 г. у Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэцы імя І.С. Лупіновіча Нацыянальнай акадэміі навук (НАН) Беларусі адбылася сустрэча посткросераў, якая стала 90-й па ліку для Беларусі. Мэтай сустрэчы з’яўлялася падпісанне паштовак ва ўтульнай атмасферы «кніжнай аранжарэі» – прасторнай чытальнай залы з камфортнымі працоўнымі месцамі для карыстальнікаў, дзе стэлажы кніг гарманічна суседнічаюць з дэкаратыўнымі раслінамі, і азнаямленне з самой бібліятэкай. Для бібліятэчнай

¹ <https://www.postcrossing.com/stats/postcards>

² <https://www.postcrossing.com/events/meetups/BY>

Сустрэча посткросераў у БелСГБ. Фота Ю. Каракулькі

супольнасці вопыт правядзення сумеснага мерапрыемства з удзельнікамі посткросінгу стаў першым. У ім прынялі ўдзел больш за 15 посткросераў з розных рэгіёнаў Беларусі.

Вядучай мерапрыемства стала Натасся Пятроўская, малодшы навуковы супрацоўнік аддзела даследчай і навукова-метадычнай дзейнасці, актыўны ўдзельнік руху посткросінгу і філакартыст. Мерапрыемства складалася з дзвюх частак: бібліятэчнай і посткросінгавай. У пачатку бібліятэчнай часткі Дзмітрый Бабарыка, намеснік дырэктара па навуковай рабоце, расказаў удзельнікам сустрэчы аб некаторых старонках гісторыі бібліятэкі і яе сучасным развіцці.

Сустрэча посткросераў набыла асаблівую атмасферу дзякуючы прымеркаванню яе да Міжнароднага дня русалкі (International Mermaid Day), які святкуецца 29 сакавіка. Традыцыя адзначаць гэты дзень на міжнародным узроўні праз тэматычныя мерапрыемствы пачалася з 2018 г., але ўяўленні аб русалках значна больш старажытныя. З гэтай нагоды Наталля Карбалевіч, навуковы супрацоўнік аддзела даследчай і навукова-метадычнай дзейнасці, гісторык-этнолаг, прачытала аўтарскую лекцыю «Уяўленні аб русалках у беларускай традыцыйнай культуры». Лекцыя мела навукова-папулярны характар, адлюстроўвала навуковы падыход да ўяўленняў аб русалках у беларускім традыцыйным грамадстве, суправаджалася цытатамі з беларускага фальклору са збораў М. Нікіфароўскага, Е. Раманава, Ч. Пяткевіча і ілюстрацыямі мастакоў. Яна выклікала асаблівую цікавасць аўдыторыі, а

інтэрактыўны фармат дазволіў наладзіць абмеркаванне. Уяўленні аб русалках – яскравая частка беларускай традыцыйнай культуры. Русалкі як персанаж народнай дэманалогіі сустракаюцца ў розных народаў. Разам з тым беларускі фальклор утрымлівае ўнікальныя апісанні гэтых істот, якія дэманструюць адметнасці народнага светаўспрыняцця. Русалкі – адзін з самых распаўсюджаных і папулярных сярод беларускіх нячысцікаў. Лекцыя завяршылася віктарынай па беларускай традыцыйнай культуры, якая змяшчала народныя загадкі, рэбусы і інш.

Да мерапрыемства была падрыхтавана кніжная выстава «Традыцыйная беларуская культура: літаратура ў фондах Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэкі». Удзельнікі мерапрыемства даведаліся аб цеснай сувязі сельскагаспадарчай дзейнасці і фарміравання комплексу традыцыйнай культуры, пазнаёміліся з літаратурай, якая адлюстроўвае этнаграфічныя веды аб раслінах і іх выкарыстанні, традыцыйныя прылады працы і тэхналогіі гаспадарання, каляндарныя святы і абрады беларусаў і інш.

На выставе была прадстаўлена манаграфія Аляксандра Лакоткі «Маршруты беларускага турызма: історико-культурныя ландшафты Беларусі», доктара гістарычных навук, доктара архітэктуры, прафесара, акадэміка НАН Беларусі, дырэктара Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры [1]. Выданне ўтрымлівае апісанне лакальных раёнаў Беларусі ў кантэксце гісторыка-культурнай спадчыны, суправаджаецца падрабязнымі картамі з пазначанымі

музеямі, архітэктурнымі помнікамі і іншымі турыстычнымі аб'ектамі, што дазволіла аматарам посткросінгу не толькі азнаёміцца з культурнымі здабыткамі Беларусі, але і дэталёва спланаваць канкрэтнае падарожжа паводле абранай тэматыкі.

У межах мерапрыемства Марына Важнік, галоўны бібліятэкар аддзела персанальнага абслугоўвання, дакументазахоўвання і маркетынгу, правяла азнаямляльную экскурсію, падчас якой расказала пра місію Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэкі і прынцыпы арганізацыі абслугоўвання карыстальнікаў і доступу да інфармацыйных рэсурсаў. У адкрытай калекцыі дакументаў удзельнікі сустрэчы пазнаёміліся з самай каштоўнай часткай друкаванага фонду, а таксама з экспазіцыйна-выставачным комплексам, прысвечаным гісторыі бібліятэкі.

Асабліваю цікавасць у посткросераў выклікала калекцыя штэмпеляў, прадстаўленая на адной з вітрын пастаяннага экспазіцыйна-выставачнага комплексу. Гэта калекцыя штампаў і пячатак бібліятэкі ад пачатку свайго існавання ўключае больш за 60 экспанатаў. Напрыклад, пячаткі з першапачатковай назвай бібліятэкі паводле распараджэння Савета Міністраў БССР № 162-р – «Беларуская рэспубліканская навуковая сельскагаспадарчая бібліятэка». Па калекцыі найменных штампаў можна прасачыць асноўныя вехі гісторыі бібліятэкі – наданне імя вядомага навуказнаўца І.С. Лупіновіча ў 1970 г., далучэнне да НАН Беларусі ў 2002 г. і інш.

Сярод экспанатаў калекцыі прадстаўлены адметны штамп «Aglinet» – яго выкарыстоўвалі для адзнакі копій дакументаў, якія адпраўляліся за мяжу па міжнароднай сістэме кнігаабмену AGLINET. Шэраг штампаў распаўядае пра бібліятэчныя пункты, якія раней існавалі ў розных арганізацыях. Бібліятэка мае шматлікія пячаткі, якія паведамлялі пра месцазнаходжанне дакумента або яго статус: «Читальный зал», «СИС», «ОКД», «У бібліятэках Беларусі адсутнічае», «У БелРНСГБ ЗАНЯТА», «ПОГАШЕНО» і інш.

Да ўвагі гасцей бібліятэкі была прадстаўлена тэматычная выстава «Сельская гаспадарка Беларусі ў выданнях першай паловы XX стагоддзя», якая ўключала дакументы на беларускай мове, выдадзеныя навуковымі ўстановамі таго часу (Інстытутам беларускай культуры, Беларускай акадэміяй навук, навукова-даследчымі інстытутамі, сельскагаспадарчымі станцыямі), а таксама матэрыялы, надрукаваныя

ў навуковых і папулярных серыях па сельскай гаспадарцы.

У канцы экскурсіі госці наведалі раздзел бібліятэчнага фонду «Аграрная кніга XIX – пачатку XX стагоддзя», дзе даведаліся пра гістарычную значнасць, навуковую каштоўнасць і важнасць захавання старажытных кніг і часопісаў, па якіх можна прасачыць гісторыю развіцця сельскагаспадарчай навукі.

Уласна посткросінгавай часткай мерапрыемства стала падпісанне паштовак. Супрацоўнікамі бібліятэкі загадзя былі распрацаваны чатыры дызайны. Натхненнем для трох з іх сталі інтэр'еры Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэкі: адкрытая калекцыя дакументаў, стэлажы з кнігамі і рэтра-зона экспазіцыйна-выставачнага комплексу. Адна з паштовак, прымеркаваная да Міжнароднага дня русалкі, была згенэрыравана з выкарыстаннем магчымасцей штучнага інтэлекту. На ёй адлюстравана русалка, якая чытае кнігу. Удзельнікамі сустрэчы было падпісана 595 паштовак. Гэтыя паштоўкі адасланы ў розныя краіны свету, што садзейнічае папулярнасці Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэкі і посткросінгу.

Сустрэча посткросераў прайшла ў сяброўскай цёплай атмасферы. Яны пазнаёміліся з гісторыяй Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэкі, паглыбілі свае веды аб дзейнасці сучасных навуковых бібліятэк і іх паслугах, атрымалі магчымасць пагутарыць падчас чаювання, падпісалі паштоўкі ва ўтульнай атмасферы «кніжнай аранжарэі». Дзякуючы посткросінгу вялікая колькасць людзей з розных краін свету не толькі атрымала прыемныя эмоцыі ад абмену паштоўкамі, але і даведалася аб Беларускай сельскагаспадарчай бібліятэцы. Праведзенае сумеснае мерапрыемства руху посткросінгу і бібліятэчнай супольнасці яшчэ раз прадэманстравала шырыню сацыякультурных камунікацый, якія рэалізуюцца ў сучасным асяроддзі.

ЛІТАРАТУРА

1. **Локотко, А. И.** Маршруты белорусского туризма: историко-культурные ландшафты Беларуси / А. И. Локотко. – Минск : Беларуская навука, 2018. – 319 с. – Текст : непосредственный.

Summary

The article presents the results of the meeting of post-crossers at the Belarusian Agricultural Library named after I.S. Lupinovich.